

Raadsplein info/debat Raadzaal

Datum 10 juli 2017

onderwerp	Ambitiedocument energietransitie
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Numan, Marielle (2508)
medeopstellers	
afdeling	Projecten
bijlagen	Voorstel: Beslisnota Ambitiedocument energietransitie Bijlage: Ambitiedocument energietransitie

Voorgesteld besluit raad

Beslisnota voor de raad

Datum 10 juli 2017

Openbaar

Onderwerp Ambitiedocument energietransitie
Versienummer 1

Portefeuillehouder Ed Anker
Informant Marielle Numan
Afdeling Projecten/ ECW
Telefoon (038) 498 2508
Email M.Numan@zwolle.nl

Bijlagen Ambitiedocument energietransitie

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. In te stemmen met de navolgende ambities:
2. Zwolle wil uiterlijk in 2050 energieneutraal te zijn.
 - 2.1 In 2025 is de hoeveelheid CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 gereduceerd met 25% en wordt 25% van de totale energievraag op duurzame wijze opgewekt, zoals verwoord in Hoofdstuk 2 van bijgevoegd ambitiedocument
 - 2.2 De energietransitie in te zetten als katalysator voor economische en sociale meerwaarde
3. In te stemmen met de uitgangspunten voor de energietransitie, zoals verwoord in hoofdstuk 4 van bijgevoegd ambitiedocument;
4. In te stemmen met de te voeren strategie (via 3 actielijnen), zoals verwoord in hoofdstuk 5 van bijgevoegd ambitiedocument;
5. In te stemmen met de focus voor de komende periode, zoals verwoord in hoofdstuk 6 van bijgevoegd ambitiedocument.

Datum 10 juli 2017

Inleiding

Energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie zijn strategische opgaven voor de toekomst van onze stad. Zwolle wil toewerken naar een energieneutrale, klimaatadaptieve en circulaire stad waarin het goed wonen, werken en verblijven is.

Energietransitie doen we samen: het is van iedereen die in Zwolle woont en werkt. Veel Zwollenaren zijn al begonnen: door hun woning te isoleren, zonnepanelen te plaatsen of een elektrische auto aan te schaffen. Niet voor niets won Zwolle in 2016 de titel Solar City. Bedrijven in de stad zijn al met elkaar in gesprek hoe ze gezamenlijk schone energie kunnen opwekken. Op een deel van Hessenpoort is geen gasinfrastructuur, waardoor bedrijven uitgedaagd zijn om hun energievoorziening op een andere manier te regelen: momenteel wordt een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om een zonnepark te realiseren. Scania laat 22.000 zonnepanelen installeren op haar bedrijfspand. De Landstede Groep is bezig om al haar scholen te voorzien van zonnepanelen. En van recente datum is de ontwikkeling op het Zwolse bedrijventerrein Marslanden waar Enexis haar terrein beschikbaar stelt om een internationale proeftuin te worden voor innovaties op het gebied van energie(besparing) en duurzaamheid. Deze initiatieven, klein en groot, leveren al een bijdrage aan de energietransitie.

Er is een beweging gaande: Zwolse bewoners, bedrijven, instellingen en overheid werken gezamenlijk aan de transitie naar schone energie. We delen het besef dat de energietransitie urgent is. Een gezamenlijk verantwoordelijkheid waar we samen aan werken en waarbij we elkaar wat gunnen: zó doen we dat in Zwolle.

We beschouwen de noodzakelijke omslag naar een duurzame stad niet alleen als iets wat moet, maar vooral als een kans. De omslag vraagt om visie, lef en vooral doen. Het vraagt om een wenkend perspectief dat mensen in beweging zet in plaats van de transitie als een last te zien. Er is daartoe een ambitiesdocument energietransitie opgesteld dat beoogt dat wenkend perspectief te bieden. Naast dat ambities worden beschreven, hebben we uitgangspunten voor ons handelen benoemd, is uitgewerkt langs welke lijnen we gaan werken en is inzichtelijk gemaakt waar we ons de eerst komende tijd op gaan richten. In dit voorstel worden de bouwstenen van het ambitiesdocument uitgelicht en ter besluitvorming voorgelegd.

Beoogd effect

Het bieden van een wenkend perspectief aan inwoners, bedrijven en instellingen in Zwolle ten aanzien van de transitie naar duurzame energie. Het beoogt visie en inspiratie te bieden aan iedereen die een grote of kleine stap wil zetten op weg naar een energieneutraal Zwolle in 2050. Het ambitiesdocument geeft aan welke rol en prioriteit Gemeente Zwolle daaraan geeft.

Argumenten

1.1 Aansluiten bij (intern)nationaal beleid

Niet alleen in Zwolle is er urgentie om te werken aan de energietransitie. Nationaal, maar ook internationaal zijn afspraken gemaakt over de doelstellingen waaraan gewerkt moet worden, zoals het klimaatakkoord van Parijs en recent de Energie-agenda van het ministerie van Economische Zaken. En ook provincies zijn ambitieus. De provincie Overijssel heeft recent het programma Nieuwe Energie Overijssel vastgesteld. Zwolle heeft daar als kernpartner actief aan bijgedragen.

Datum 10 juli 2017

1.2 Aanscherpen van bestaande Zwolse ambities om meer richting te geven

Bij het vaststellen van de agenda duurzaamheid is reeds bepaald op termijn energieneutraal te willen zijn. Wij willen deze graag verder aanscherpen, met als doel helderheid te geven over de richting die we op willen. Verder vraagt de transitie om investeringen van veel partijen, van bewoners tot beleggers. De afweging voor het al dan niet doen van die investeringen wordt duidelijker als het ambitieniveau bekend is.

1.3 Middellange termijn doelstellingen zorgen voor handelen vandaag

Omdat 2050 nog erg ver weg is, kiezen we voor een inspirerend doel op de middellange termijn waar we naar toe kunnen werken. Op dit moment wordt 7% van de totale energie die we in Zwolle verbruiken op duurzame wijze opgewekt. Door ook een stip dichterbij te zetten, creëren we de urgentie om vandaag de versnelling in te zetten. Daarom wordt voorgesteld de volgende doelstelling voor de middellange termijn vast te stellen: *In 2025 is de hoeveelheid CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 gereduceerd met 25% en wordt 25% van de totale energievraag op duurzame wijze opgewekt.* Het is daarmee een realistische actualisatie en tegelijk een aanscherping van de bestaande doelstelling om in 2020 20% van de CO₂-uitstoot gereduceerd te hebben ten opzichte van 1990 en 20% duurzaam opgewekt.

1.4 Niet omdat we moeten, maar vooral omdat we willen

Aansluiten bij (inter)nationale doelstellingen is uiteraard een reden voor Zwolle om werk te maken van de energietransitie. Maar als Zwolle hebben we de baten van de energietransitie ook in het vizier en willen die ten goede laten komen aan de stad en regio. We zien de energietransitie als een katalysator voor economische en sociale groei. Denk bijvoorbeeld aan het aan de lokale werkgelegenheid die toeneemt als de vraag groeit naar het verduurzamen van panden en de aanleg en het onderhoud van lokale energiebronnen en de kansen voor innovatie die daarbij horen. Of denk aan het effect op de hoogte van de energielasten. Dit kan gunstig zijn voor huishoudens waar de energielasten zwaar drukken op het maandelijkse budget. Of denk aan het tot stand komen van nieuwe, sociale infrastructuur: buurt- of wijkgenoten gaan samenwerken op het gebied van duurzaamheid en kopen samen zonnepanelen in of richten een corporatie op.

2.1 Uitgangspunten geven duidelijkheid aan partijen met wie wij samenwerken

In de vorige paragraaf is ingegaan op de ambities die wij als stad willen nastreven. Dit vraagt samenwerking tussen veel partijen als bewoners, bedrijven, instellingen, corporaties, verenigingen en ook de gemeente, om dat voor elkaar te kunnen krijgen. Als samenwerkingspartner is het van belang duidelijk te zijn over de uitgangspunten waarmee wordt gewerkt. Deze uitgangspunten zijn er om te borgen dat onze besluiten in de nabije en verdere toekomst bijdragen aan de ambities op de lange termijn. Ook initiatieven van anderen op het gebied van energietransitie zullen we toetsen aan deze uitgangspunten. Kort samengevat zijn de uitgangspunten:

1. We hebben alle energiebronnen nodig.
2. Wat we lokaal kunnen doen, doen we lokaal
3. We stimuleren bij voorkeur oplossingen met een economische en sociale meerwaarde
4. We geven ruimte aan initiatief, experiment en innovatie

De uitgangspunten voor de inzet van grootschalige duurzame energie-opwek worden nader benoemd in het ruimtelijk afwegingskader.

Datum 10 juli 2017

3.1 De weg naar de ambitie is geen rechte lijn

De energietransitie is een beweging die lange tijd gaat duren en waar we geen blauwdruk voor kunnen maken. De transitie vraagt een brede aanpak gericht op bewoners, bedrijven en instellingen, waaronder de gemeente zelf. Daarom wordt voorgesteld de komende jaren te werken langs een drietal actielijnen:

1 Inzicht en uitzicht bieden

Met deze actielijn beogen we inwoners, bedrijven en organisaties bewust te maken van de noodzaak en omvang van de energietransitie (urgentie voelen) én hen gelijktijdig een perspectief te bieden van mogelijkheden en kansen. Hoewel het belang van schone energie door iedereen onderkend wordt, is nog onvoldoende bekend wat we in Zwolle te doen hebben en hoe we dat kunnen realiseren met elkaar: handelingsperspectief bieden op het gebied van besparen en opwekken. Onze rol hierbij is informierend en stimulerend, zorgen voor bewustwording, goede communicatie en het zijn van vraagbaak.

2 Stimuleren en betrekken

De energietransitie is een brede beweging waar de gemeente een stimulerende rol in heeft. We willen nóg meer beweging veroorzaken: bij bewoners, bedrijven, verenigingen, instellingen en bij organisaties als woningcorporaties, projectontwikkelaars etcetera. We betrekken en worden betrokken. We stimuleren wat er al is en faciliteren waar dat wenselijk is. Een belangrijke rol van de gemeente is die van verbinder tussen partijen. We beogen daarmee slimmer met mogelijkheden om te gaan. Wij willen samenwerken met partijen die hun energiehuishouding anders en duurzamer willen inrichten. We gaan met hen op zoek naar mogelijkheden om in buurten en wijken op echt grotere schaal te besparen en duurzame opwek te realiseren. Daarnaast neemt de gemeente een actieve, stimulerende houding aan richting bedrijven die wel veel potentie hebben maar nog niet actief bezig zijn met energiebesparing en/of duurzame energie-opwek. Wij initiëren het gesprek met deze bedrijven en dagen ze uit een bijdrage te leveren.

3. We nemen onze verantwoordelijkheid als gemeente

Zwolle gaat haar duurzaamheidsambities (nog meer) koppelen aan andere beleidsvelden, waar zij zelf invloed op heeft. Te denken valt aan sport, sociaal beleid, woonbeleid, mobiliteit, etcetera. Ook in de nog vast te stellen Omgevingsvisie zal energietransitie een prominente plek innemen. En concreter, de gemeente is eigenaar van een groot aantal panden, waaronder wijkcentra en gebouwen van sportverenigingen. Komende jaren gaat de gemeente flink investeren in de duurzame opwek van haar eigen energiebehoefte. Zie ook de voorstellen die zijn gedaan bij de Perspectiefnota 2018-2021.

4.1 Lange- en middellange termijn ambities verbinden aan korte termijn handelen

Eerder is al aangegeven dat we vooral ook willen 'doen'. Nu is het tijd om te versnellen en alle mogelijkheden die ons als gemeente ter beschikking staan in te zetten. We richten onze focus de komende jaren op de volgende onderwerpen:

1. Stimuleren en faciliteren van kleinschalige initiatieven
2. Energiebesparing bij bedrijven
3. Verduurzaming gebouwde omgeving (particulieren en huur)
4. Initiëren en faciliteren grootschalige opwek
5. Toekomstgerichte gebiedsontwikkeling

Datum 10 juli 2017

Vervolg

Hiervoor is uiteengezet welke ambities we na willen streven, welke uitgangspunten we daarbij hanteren, langs welke lijnen we gaan werken en waar we ons de eerst komende tijd op richten. In deze paragraaf is beschreven hoe we het vervolg voor ons zien.

We gaan werken met een dynamische uitvoeringsagenda. Welke acties bij het vervolg van de energietransitie passen, is van vele facetten afhankelijk, bijvoorbeeld welke initiatieven er worden gestart vanuit de Zwolse samenleving. Daar willen we bij aansluiten. Zo ontstaat er een dynamische uitvoeringsagenda. Een agenda van ons allemaal: bewoners, bedrijven, instellingen en overheid. De uitvoeringsagenda helpt om aan de slag te gaan met verschillende initiatieven en er via een praktische vorm van coördinatie op toe te zien dat we meters gaan maken.

De energietransitie zal een grote impact hebben op ieders (fysieke) leefomgeving. Het bestuur heeft aandacht voor de impact van de transitie streeft naar een zorgvuldig proces met betrokkenheid van de stad. Dit zal o.a. tot uitdrukking komen bij het afwegingskader grootschalige duurzame energie-opwek.

Over de voortgang van de energietransitie en de vervolgstappen zal in ieder geval via de reguliere beleidscyclus in het voor- en najaarsmoment gerapporteerd. Het eerstvolgende moment waarop we zullen rapporteren zal in het voorjaar zijn.

Risico's

Er worden een aantal risico's onderkend. Die worden hieronder beschreven inclusief een aantal beheersmaatregelen:

- Het niet tijdig realiseren van de ambities en doelen van de energietransitie.
Maatregelen: we gaan jaarlijks monitoren of we op koers zitten en bepalen of er (extra) maatregelen nodig zijn.
- Onvoldoende draagvlak.
Maatregelen: gerichte communicatie, transparant proces, heldere gemeentelijke rol en afwegingskader.
- Kapitaalvernietiging.
Maatregelen: goede kosten-baten analyses bij grote investeringen bijvoorbeeld bij gebiedsontwikkelingen.

Financiën

Voor wat betreft de financiën wordt verwezen naar hetgeen is aangereikt bij de PPN 2018-2021. Om in 2017 al versnelling te kunnen maken zijn voor dit jaar extra middelen in aanvulling op het bestaande budget gevraagd bij de PPN. We gaan actief op zoek naar subsidies en andere vormen van co-financiering.

Communicatie

De afgelopen periode zijn er veel gesprekken geweest met betrokkenen in de stad over dit onderwerp. Dit document zelf is inhoudelijk niet meer besproken met partijen, maar biedt een weerslag van die gesprekken.

Vanzelfsprekend vormt een communicatieplan onderdeel van de verdere uitwerking.

Datum 10 juli 2017

Openbaarheid

Dit stuk is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Jaargang

Kenmerk

36958

Onderwerp

Ambitiedocument energietransitie

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 27-06-2017

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 10 juli 2017,

de voorzitter,

de griffier,